

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. D. Henr. Harphii Theologi Ervditiss. Ordinis
Minorvm, Ac Rervm Divinarvm Contemplatoris eximij.
Theologiae Mysticæ Libri Tres**

Henricus <Herpius>

Coloniæ, 1611

De virtutibus moralibus, humilitate, obedientia, patientia, mititate,
benignitate, strenuitate, sobrietate, castitate, &c. Cap. XXI.

urn:nbn:de:hbz:466:1-37362

tiua; vt possideamus ipsam in vnitatis spiritus. Et istud fit per plenam acquisitionem gratiæ Dei, & donorum Spiritus sancti, quæ perficiunt, nobilitant, & eleuant omnes virtutes morales, quæ in actiua vita acquiruntur: & ergo dona Spiritus sancti sunt ornatus vitæ contemplatiuæ, prout postea melius audiemus. Suprema mansio est nuda animæ essentia. Quomodo autem illam in vnitatis possidere debeamus, hoc excedit omnem capacitatem humani intellectus: quia spectat ad tertium statum hominum, hoc est, ad supereminentem contemplatiuam vitam; de qua in fine secundum posse nostrum loquemur.

Mansio ho-
minis su-
prema est
in anima

De virtutibus moralibus, humilitate, obedientia, patientia, mititate, beniguitate, strenuitate, sobrietate, castitate, &c.

Cap. XXI.

Prosequendo igitur ornatum actiua vitæ per virtutes morales, volumus inchoare à fundamento humilitatis. Humilitas ista est profunda cordis in conspectu diuinæ maiestatis inclinatio. Quod vt obtineatur, diligenter considerabit humilis amator Dei, quam fideliter, & humiliter immensa maiestas, altitudo, sapientia, diuinitas, & bonitas Dei in extrema paupertate tam vili pauperique hominioni seruerit in assumpta humanitate. Quia consideratione cõtinuata, tanta excreset in eo reuerentia erga diuinam maiestatem, quod non poterit planè manifestari verbis, aut signis. In tantum quoquo efficietur esuriens, sitiens, & cupidus ediuerso Domino seruiendi, & exhibendi honorem, atque despiciendi, subijciendi, & humiliandi seipsum, quod non poterit in huiusmodi vnquam satiari. Proponet namq; sibi omni tempore hoc suate verbum Christi: *Discite a me, quia mitis sum, & humilis corde.* Et per istam humilitatem subijciat se perfectè Deo, & præcep:is eius, atque omni creaturæ propter amorem eius, reputando se peccatorem vilissimum totius mundi, & velut puluerem terræ, qui pedibus calcatur, se æstimando, dicet cum Dauid in persona Christi: *Ego autem sum vermis, & non homo: opprobrium hominũ, & abiectio plebis.* Ex isto venit, quod homo ad nutũ subijcitur voluntati Dei. Quia autem beneplacita Dei voluntas est, sapientiam mundi contemnere, & Dei sapientiam imitari in omni perfectione virtutum, ideo parit humilitas primogenitam filiam suam nomine obedientiam, quia solum per obedientiam perfectam humilitas vera commendatur atque probatur. Obedientia autem est flexibilitas submissæ voluntatis & promptitudo

Matth. ix.

Psal. 21.

Obedientia.

peitudo ad omne bonum, quae nunquam fatigatur exequendo voluntatem Dei, subijcitque carnē spiritui, & spiritum Deo, & omni creaturae propter amorem Dei, dummodo hoc rationi consonum esse constiterit, & virtuosum. Ista obedientia compellit hominem consequenter renuntiare propriae volūtatī, & sentimento, & nemo perfecte potest resignare propriam voluntatem, nisi prius vberibus obedientiae sit educatus. Potest tamen bene de foris in exterioribus actibus se applicare ad voluntatem alterius faciendam, & intus propriae voluntati non renuntiare. Multo namque sublimius est (quod ad perfectionem) ab intus propriae renuntiare voluntati, quam de foris obedientem esse vel apparere. Per abnegationem propriae voluntatis, habet voluntas Dei plenum dominium in nobis, & voluntas hominis adeo in volūtatē Dei attrahitur, vel transfunditur, ut contrarium velle, vel optare nequeat, ita ut ex ipsa profluat voluntaria tolerantia omnium poenarū, & tristitiarum, quae homini possunt accidere. Spiritus enim Domini, spiritum humilis hominis contingens attrahit, & intrahit ipsum, & totum ita in se consumit, quod tam planē renuntiat propriae voluntati in voluntatem DEI, ut sibi videatur non aliam se voluntatem habere aut uti, quam Dei. Et tunc reddit Spiritus Dei testimonium spiritus eius, quod filius Dei sit, coniungunturque tunc in homine illo summa libertas, & summa obedientia; summa securitas, & summa humilitas. Ista abdicatio propriae voluntatis generat filiam, quae patientia dicta est, & haec tolerat omne, quod sibi accidere potest. Nam verē patientem non contristat quicquid ei infra Deum acciderit: quin potius omni tempore se totum proijcit in placitissimam volūtatē Dei, qui haec omnia permittit super eam. Et per istam virtutem mirificē decoratur, & acceptus Deo efficitur: quia volūtaria patientia in poenis cum benivolentia ad eos, qui ipsas inferunt, fuit vestis nuptialis Christi, in qua sponsam suam, id est, sanctam Ecclesiam, in cruce despōsavit. Patientia consequenter generat filiam, quae appellatur mititas, quae possessori suo pacem de omnibus pollicetur, quia *mansueti hereditabunt terram, & delectabuntur in multitudine pacis*, sicut dicit Propheta. Mititas autem est in patientia tranquillitas, per quam vis irascibilis quasi silentio quodam immobilitatur, & concupiscibilis in virtutibus sublimatur: quod rationalis aduertens latatur, & cōscientia tantae dulcedinis gustu pacem mirifica tranquillatur. Poena enim est torcular, unde profluit vinum dulce spiritualis consolationis; & tunc cum læticia fusti.

Abnegatio
voluntatis
propriae.

Rom. 8.

Patientia.

Matth. 22.

Mititas.
Psal. 36.

affinet homo dura verba, duriora verbera, & durissimam mortis poenam. Mitis enim gignit filiam, quæ vocatur benignitas, & hoc ex amore Dei, quia solus mitis, benignus esse potest. Benignitas iracunda corda dulci affabilitate, verbis blandis, & pijs actibus emollire nititur, ubi spem habet virtutibus prævalendi. Anima benignitate dotata, est quasi lampas oleo plena, errantibus lucens bonis exemplis, desolatos yngens blandis alloquijs, iracundos medicans pijs obsequijs, & virtutibus, pinguis accedens ardore diuini amoris. Benignitas ista amabilis parit etiam filiam, nomine compansionem, quia benignitas amorosa quadam compensione se participem facit paupertatis, necessitatis, & afflictionis omnium hominum.

Benignitas

Compasio

Compasio enim est, ad omnem afflictionem, & necessitatem aliorum hominum pia cordis commotio. Principaliter autem verum Dei seruum Domino suo compati facit, qui tam amarum, & ignominiosam mortem passus est in cruce, imprimique menti eius tam necessariam mortis causam, piam & promptam patiendi voluntatem, quorû recordatio piû cor cum Christo spiritualiter, & etiã sensibiliter crucifigit cruce amorosæ compansionis. Secundò compasio diligenter attendere facit propriam negligentiam, proprias culpas, & vitia; item, teporem, pigritiam, pretiosi temporis amissionem, & tantam in omnibus virtutibus, virtuosisque operibus pauperiem. Tertio studet proximorum erratus multiplices perpendere, propriæ salutis paruipensionem, & beneficiorum Dei tantam ingratitude, quorum intuitu compungitur compensione in condolendo, & affectuoso ardore salutaris omnium inflammatur. Quarto etiam considerare facit corporalem necessitatem, infirmitatem, culpas & vitia, & miseriam aliorû, & per hoc cor hominis crucifigit in compatiendo. Compasio hæc consequenter filiam parit, vocatam largitatem, vel liberalitatem, quæ est liberalis effusio cordis charitatiua compensione permoti. Et solus compensione misericors, propriè etiam largus vocatur, in communi quodam ardenti feruore charitatis ad omnes homines sine personarû acceptione. Considerans enim ineffabilia beneficia bonitatis Dei, & excessiuam poenâ passionis Christi, tanta se largitate pro qualicunque vicissitudine tam mirandæ charitatis Dei submitit ac deiecit, quòd pro singulis articulis tam amaræ passionis Deo laudem, honorem, & reuerentiã impendere desiderat corde, verbis, & operibus. Recolens cõsequenter propriam miseriam, negligentiam, ingratitude, & repiditatem ex vna:

Largitas

diuinitate, patientiam, clementiam, longanimitatem, & fidelitatem ex altera parte, sursum, a surgit in spiritu obuiam diuinæ largitati, & voluntate perpetua liberaliter offert quicquid habet, & potest: imò quicquid ipsemet est, in agendo, dimittendo, & in patiēdo. Deinde considerans errores proximorum innumeros, riuulum suæ largitatis ad locum vnde profluxit, refundit: & pijs clamoribus benignitatem diuinæ bonitatis interpellat pro omnibus. Postremò attendens multiplicem corporalem necessitatem, & indigentiam in proximis, vnicuique iuxta omne posse suum, & facultatē subuenire quærit. Et fluunt ex ea septem misericordiae opera, quæ à diuitibus & fortibus implentur cum temporalibus bonis, & obsequijs: à pauperibus verò, & impotentibus, implentur pijs fauoribus, & bona voluntate. Per hanc etiam virtutem largitatis præcipuè multiplicantur virtutes, & anime vires decorantur: quia qui corde largus est, communiter etiã letus est, & infeliciter, bonis affectibus abundans, & in omnibus pijs operibus communi amore beneficus.

Strenuitas.

Largitas hæc filiam parit, quæ vocatur diligentia seu strenuitas in bonis operibus, exercitijs, & virtutibus. Est autem strenuitas ista, stimulatua quædam cordis diligentia ad omne bonum, & vestigiorum Christi impigra æmulatrix, optans corpus, & animam esse, & viuere, vires & opes expendere ad potissimum honorem & laudem Dei. Per istam strenuitatem animæ vires ad susceptionem diuinæ influentiæ latè expanduntur, & vegetantur; hoc est, vigorem recipiunt ad omnes virtutes, quantumcunq; sublimes sint & nobiles. Ab ista etiam strenuitate exhilaratur cōscientia, augmentatur gratia, virtutes delectabilius & iucundius exercentur, & opera exteriora decorosius venustantur.

Temperantia.

Strenuitas ista generat filiam nomine sobrietatem, vel temperantiam: quæ virtus omnes potentias intellectuales, animales, & corporales coercet, & ab omni superfluitate restringit, ita vt etiam in intellectu nolit scire, vel sapere quæ non licent. Ipsa non vult curiosè indagare secreta Dei, nec ratione comprehendere articulos fidei, Scripturas non quærit detorquere ad suum sensum, sed iuxta vitam, & doctrinam Christi, & Sanctorum fideliter intelligere. Ex Scripturis etiam creaturisquæ solummodò trahit id, quod ad salutem deseruit: & hæc est sobrietas: in viribus intellectualibus. Simili modo ponit sensitiuas ac bestiales vires sub ratione ne extra vagentur per inordinatitas pac.

rasperationes irascibilis, aut concupiscibilis. Hæc sobrietas seruanda est
 in omnibus verbis, actibus, locutionibus, silentijs, auditu, odoratu, gu- *Castitas.*
 stu, tactu, in sentiendo, & in omni, quod per corpus, & sensus exerce-
 bitur. Sobrietas filiam parturit, appellatam castitatem corporis, & ani- *Corporis.*
 maz, quam veraciter nemo possidet, nisi qui sobrius est. Sunt autem
 tres gradus castitatis. Primus gradus est castitas corporis, quæ docet di-
 ligenter ca uere ab immundis seu lasciuis actibus, verbis, gestibus, nu-
 tibus, & tactibus, quæ quouis modo ad luxuriam prouocare possent. *Corporis.*
 Hæc castitas assimilatur candido lilio, propter Angelicam puritatem;
 & etiam rubicundæ rosæ, quia dignitati Martyrij assimilatur, propter
 laboriosam resistentiam, quæ quotidie fieri oportet. Secundus gradus *Corporis.*
 castitatis consistit in corde, dum scilicet homo in tentationibus, & na-
 turalibus motibus carnis suæ statim sine mora, integra voluntate ca-
 stitatis, exerit vigorosam conuersionem ad Deum, in nullo penitus
 moram faciendo in tentatione. Et tunc tentatio est valde utilis quia
 promeretur augmentum gratiæ, quia omnes virtutes stabiliantur, ex-
 tollantur, exornentur, & nobilitentur. Ista castitas gubernat, custo-
 dit, & stabilit omnes sensus exteriores; ipsa castigat, & restringit ap-
 petitus bestiales; ipsa efficit, vt homo nullum medium permittat in-
 ter Deum & se, quantumcunque spirituale hoc esse videatur. Verbi
 gratia. Non vult habere priuatum amorem, & amicitiam etiam cum
 spiritualibus personis, nec vult à quocunque singulari fauore, amore,
 vel amicitia coli: quia talia miro modo retrahunt à via Dei pura, in
 qua gloria, honor, & benèplacitum Dei duntaxat quæri debent. Ter- *Mentis.*
 tius gradus castitatis est in mente hominis, hoc est, in intimo animæ, &
 collocat hominem supra sensum, supra intellectum, & supra omnia
 dona, quæ anima à Deo recipere potest, possessoremque suum sine me-
 dio Deo conglutinat. Ipsa pertransire nititur quicquid creatura com-
 prehendere potest, & solum in incòprehensibili bono requiescere: quia
 impurus spiritus est, qui adhuc requiem quærit in quibuscunque donis
 Dei, quantumlibet sublimia, nobilia, arcana, vel appetibilia sint, prout
 latius postea declarabo. Ista castitas ad Sacramentum corporis Christi
 non accedit, vt fruatur delectabili spirituali sapore, vt satisfaciatur spiri-
 tuali desiderio, aut etiam vt habeat inde fomentum pacis, & quietis,
 vel propter aliam aliquam causam, sed solum propter honorem, glo-
 riam, & benèplacitum Dei, & vt fecundum profectum virtutum, &
 mortificationis snijpsius possit obtinere. Hæc est nobilis illa castitas,
 quæ ani-

Yyy

quæ ani-

quæ animam ab omni, quod Deus non est, liberam reddit, & continuo sursum effluxu amorosi affectus in increatum bonum, animam salubriter deiformem efficit, hinc gratia, & postmodum in gloria. Et in hoc succinctè explicatum est, qualiter homo in actiua vita satagere debeat se virtutibus ornare, si felicem profectum in ipsa habere voluerit, & accessum ad contemplatiuam.

De profectu vel consurrectione actiue vite per fidem, dilectionem, & spem. Cap. XXII.

Canis.

Via mystica.

Via scholastica.

Tertio principaliter ostendendum est, qualiter homo proficere debeat in actiua vita, & consurgere in perfectiõe obuiam Deo, dicendo cum sponsa: *Surgam, & circuibò ciuitatem: per vias, & plateas, quæram quem diligit anima mea.* Hic est sciendum, quòd huius consurrectionis duplex est modus. Primus est mysticus, & occultus, vocaturque à Dionysio mystica Theologia, quia est occultissima sapientia, quàm immediatè solus Deus in spiritu hominem docet: aliæ autem scientiæ à mortalibus magistris docentur. Hæc sapientia tantùm in corde scribitur diuina illuminatione, & caelesti influxu. Et quanquam non possit propter suam excellentem nobilitatem ab vilo hominum perfectè tradi, & doceri, quilibet tamen, quantumcunque simplex fuerit, & indoctus, si fideliter frequentauerit scholam diuinam, hoc est, virtutum, & virtuosarum exercitationum, hæc nobilem sapientiam à Deo immediatè recipere poterit supra omnem intellectum per amorosos affectus atque influxus in Deum. Et hic est vnus modus consurrectionis per vim concupiscibilem, de quo parum tetigi in præcedentibus, sed latius postea prosequar. Hæc mystica Theologia in omni gradu proficientis vitæ excitari debet: sed quantò altius ascenditur, tantò magis exercitatur. Secundus modus consurrectionis est Scholasticus secundùm humanam eruditionem, & de illo nunc loqui incendimus, quia communiter exercetur in vita actiua. Est ergo sciendum, quòd sicut in æterna vita anima Deo spiritali connubio coniungitur per tria dona, quæ à Deo recipit, & possidet tãquam dotes, hoc est, visione clara, dilectione pura, & fruitione secunda: sic in huius vitæ via per gratiam æternæ beatitudinis gloriam prælibantes, appropinquamus Deo exercitijs trium virtutum Theologicarum, tribus animæ dotibus correspondètijs. Et per istas tres virtutes meretur homo præfatas tres dotes animæ recipere in gloria: per ipsas etiam in terra.